

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 10 februari 2016
Dnr 1-111/15

Remissvar angående Statens kulturråds delredovisning om kulturverksamhet i vissa bostadsområden, Ku2015/02737/KI

Nämnden för hemslöjdsfrågor välkomnar planerna på kulturella satsningar i vissa bostadsområden. Det föreslagna namnet ”Äga rum” ger en utmärkt känsla för meningen med satsningen. De tankar om inriktning på lokalt partnerskap där ideella verksamheter involveras och förankring nära de boende står i centrum är som NFH ser det avgörande för framgång, men ser även att andra vägar kan vara relevanta.

NFH vill föra fram förslag om modifieringar i kriterier för prioriteringar, tänkbara organisatoriska strukturer och kommunikativa insatser som förhoppningsvis kan bidra till satsningens framgång.

Kriterier för prioriteringar

Delredovisningen lägger stor vikt vid att projektansökningar som innehåller en ”mångfald av konstnärliga uttryck” ska prioriteras liksom projekt som vänder sig till ”alla åldersgrupper”. NFH befarar att dessa prioriteringar riskerar att innebära begränsningar i möjligheterna att nå ut. Ambitionen att greppa över mycket (mångfald av uttryck, alla åldrar) kan innebära att de som vill arbeta avgränsat och fördjupat med på goda grunder avgränsade ålderssegment stängs ute till förmån för de breda mångsysslarna. En sådan risk kan exempelvis finnas inom slöjdområdet där slöjdare, konsthantverkare och designers riskerar att hamna i skuggan bakom breda projekt baserade på moderna teknologier. Risken ska inte överdrivas, men NFH menar att prioriteringen inte bör drivas så uttalat i den föreslagna riktningen, utan istället utgå från de enskilda projektens potential att nå och svara mot önskemål och

behov också i avgränsade grupper – inte alla grupper och med alla uttryck. Däremot är kriterierna om ”mångfald uttryck” och ”alla åldrar” i hög grad relevanta för helheten i bidragsgivningen.

NFH föreslår att kriterier om en mångfald konstnärliga uttryck och kriterier om att projekt ska vända sig till alla åldersgrupper inte används vid bedömningen av enskilda ansökningar, men tillämpas vid avvägningen av helheten i bidragsgivningen.

Organisatorisk struktur

Den bild som delredovisningen ger av den organisatoriska strukturen är att pengar kanaliseras genom paraplyliknande konsortier som bygger på lokal samverkan mellan ideella verksamheter, näringsidkare och offentliga aktörer. Det blir dess konsortier som i sin tur för pengar vidare till de verksamma, som i många fall kan antas vara exempelvis lokala föreningar, sammanslutningar av olika slag, enskilda individer och lokalt verkande näringsidkare. NFH ser i princip positivt på denna inriktning och inser behovet av denna typ av struktur för att skapa förutsättningar för långsiktigt hållbara verksamheter. NFH vill samtidigt uppmärksamma den risk som finns med att paraplyorganisationer fungerar som filter där angelägna, ofta mindre verksamheter inte når fram eller finner sig till rätta. NFH vill peka på erfarenheterna från Kulturbryggans verksamhet att förnya kulturlivet, där framgången att nå aktörer utanför den offentligt finansierade kulturen, byggt på öppenheten att direkt verka mot mindre aktörer utanför de etablerade kretsarna. En sådan öppenhet ställer krav på resurser för kommunikation och för hantering av ansökningar av skiftande kvalitet. Det är förståeligt om ”Äga rum” inte kan klara detta fullt ut, men NFH ser det som angeläget att inte bara stötta verksamheter där olika aktörer samverkar i konsortier, utan även ge öppningar för mindre och udda sökanden. En sådan öppning skulle signalera större närhet till invånarna och motverka intrycket av att satsningen skapar en mellannivå som tvärtemot ambitionen, ökar avståndet mellan invånarna och den bidragsgivande myndigheten.

NFH föreslår att satsningen ”Äga rum” ska innefatta vissa möjligheten för enskilda aktörer att utan samverkan med andra aktörer erhålla bidrag för projekt som bedöms ha möjlighet att nå invånare som inte passar in i större samverkansstrukturer. §4 i den föreslagna bidragsförordningen bör justeras för att möjliggöra detta.

Kommunikativa insatser

Av delrapporten framgår att ett gediget arbete har genomförts med att ta fram underlag och att föra dialog om utformningen av satsningen. Möjligen är det förvånande att det projekt – Kulturbryggan - som de senaste åren haft som fokus att nå utanför etablerade kretsar inte berörs eller använts som referensmaterial. Kulturbryggan har i sina årliga rapporter och i sin slutrapport redovisat material med stor relevans för ”Äga rum”. En av de erfarenheter som bör ha särskild relevans för ”Äga rum” är betydelsen av kommunikation, och att den sker direkt med gräsrotterna utan att filtreras av mellanhänder. För att nå utanför de etablerade strukturerna har Kulturbryggan bedrivit kommunikationsverksamhet direkt riktad till individerna och gjort det inte bara genom självklara kanaler (sociala media, hemsida etc) utan även genom egen fysisk närvaro på olika platser. Utmaningen har varit att samarbeta med, men inte förlita sig på befintliga etablerade strukturer, som exempelvis en förening eller en kulturförvaltning. Det är NFH:s bedömning att ”Äga rum” står inför liknande utmaningar som Kulturbryggan, och därför bör överväga hur kommunikation direkt till potentiella sökande ska kunna ske. I utmaningen innefattas också utformningen av ansökningsförfarandet och konkret stöd till de som har för avsikt att skriva ansökningar. Att enbart förlita sig på etablerade strukturer för denna typ av kommunikation riskerar att det uppstår ett filter där intressanta projekt inte kommer fram.

NFH föreslår att ”Äga rum” förutom genom lokala partners, bedriver egen kommunikationsverksamhet direkt riktad till invånarna och erbjuder eget konkret och praktiskt stöd på plats till de som vill söka projektmedel.

Bo-Erik Gyberg
Ordförande

Friedrike Roedenbeck
Kanslichef